NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
VERICA TRSTENJAK
prednesené 24. apríla 2008 [1]

I — Úvod

1. V prejednávanej veci sa vnútroštátny súd pýta, či smernici Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (ďalej len „smernica 2000/35“) [2] odporuje vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej sa nútený výkon nesporných pohľadávok proti verejnej správe môže uskutočniť až po uplynutí 120 dní od doručenia exekučného titulu verejnej správe.

2. Táto otázka bola položená v rámci konania o nútenom výkone pred Tribunale civile di Roma, ktoré začala spoločnosť Caffaro Srl (ďalej len „Caffaro“) proti komunálnemu podniku verejného práva v Ríme, Azienda Unità Sanitaria Locale RM/C (ďalej len „USL“), na základe exekučného titulu, ktorý Caffaro získala podľa vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou bola prebratá smernica 2000/35 do vnútroštátneho práva.

1 — Jazyk prednesu: slovinčina.

2 — Ú. v. ES L 200, s. 35; Mim. vyd. 17/001, s. 226.

II — Právny rámec

A — *Právo Spoločenstva*

3. V odôvodnení č. 4 smernice 2000/35 je uvedené:

„29. mája 1997 Hospodársky a sociálny výbor prijal stanovisko k zelenej knihe Komisie o verejnom obstarávaní v Európskej únii: Skúmajúc cestu vpred.“

4. Odôvodnenie č. 5 smernice 2000/35 stanovuje:

„4. júna 1997 Komisia uverejnila akčný plán jednotného trhu, ktorý zdôraznil, že oneskorené platby predstavujú čím ďalej tým vážnejšiu prekážku úspechu spoločného [jednotného — *neoficiálny preklad*] trhu.“

5. Podľa odôvodnenia č. 7 smernice 2000/35:

„Podniky, a to najmä malé a stredné, sú v dôsledku príliš dlhých platobných dôb a oneskorených platieb výrazne správne a finančne zaťažované. Navyše sú tieto problémy hlavnou príčinou platobnej neschopnosti, ktorá ohrozuje samotnú existenciu podnikov, a majú za následok rozsiahle straty pracovných miest.“

6. V odôvodneniach č. 9 a č. 10 smernice 2000/35 je uvedené:

„Rozdiely medzi pravidlami pre platby a skutočnou praxou sú v členských štátoch prekážkou riadneho fungovania vnútorného trhu.

Táto skutočnosť má za následok značné obmedzenie obchodných transakcií medzi členskými štátmi. To je v rozpore s článkom 14 zmluvy, podľa ktorého by podnikatelia mali mať možnosť obchodovať na vnútornom trhu za podmienok, ktoré zaručujú, že cezhraničné obchodné transakcie neprinášajú so sebou väčšie riziká než domáci obchod. Pri uplatňovaní podstatne rozdielnych pravidiel na domáce a cezhraničné obchodné transakcie by došlo k narušeniu voľnej hospodárskej súťaže.“

7. Odôvodnenie č. 15 smernice 2000/35 stanovuje:

„Táto smernica definuje len pojem ‚exekučný titul‘, ale neupravuje rôzne postupy núteného výkonu tohto titulu a podmienky, za ktorých nútený výkon tohto titulu môže byť zastavený alebo odložený.“

8. Podľa odôvodnenia č. 22 smernice 2000/35:

„Táto smernica by mala upravovať všetky obchodné transakcie bez ohľadu na to, či sa uskutočňujú medzi súkromnými alebo verejnoprávnymi podnikmi, alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej správy s ohľadom na to, že orgány verejnej správy vykonávajú značný objem platieb voči podnikateľskému sektoru. Z tohto dôvodu by táto smernica mala upravovať aj všetky obchodné transakcie medzi hlavnou zmluvnou stranou a jej dodávateľmi alebo vedľajšími zmluvnými stranami.“

9. V odôvodnení č. 23 smernice 2000/35 je stanovené:

„Článok 5 tejto smernice požaduje, aby konanie o nenamietaných nárokoch bolo ukončené v krátkom čase v súlade s vnútroštátnymi predpismi, ale nepožaduje od členských štátov, aby prijali osobitný postup, alebo aby určitým spôsobom zmenili existujúce zákonné postupy.“

10. Článok 2 smernice 2000/35, ktorý obsahuje definície v piatom odseku, stanovuje:

„Pojem ‚exekučný titul‘ znamená akékoľvek rozhodnutie, rozsudok, alebo platobný rozkaz vydaný súdom, alebo iným príslušným orgánom či už na jednorazovú platbu alebo na platenie v splátkach, ktoré umožňuje veriteľovi uplatniť svoj nárok voči dlžníkovi prostredníctvom núteného výkonu. Patrí sem rozhodnutie, rozsudok, alebo platobný rozkaz, ktorý je predbežne vykonateľný a zostáva takým, aj keď sa dlžník proti nemu odvolá.“

11. Článok 5 smernice 2000/35 nazvaný „Postupy vymáhania nesporných pohľadávok“ stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby exekučný titul bolo možné získať bez ohľadu na výšku dlhu spravidla do 90 dní od podania žaloby alebo urobenia podania veriteľom na súde alebo na inom príslušnom orgáne za predpokladu, že dlh alebo prvky konania nie sú sporné. Členské štáty vykonajú túto povinnosť v súlade s vnútroštátnymi zákonmi, inými právnymi predpismi a správnymi opatreniami.

2. Príslušné zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia budú uplatňovať rovnaké

podmienky na všetkých veriteľov usadených v Európskom spoločenstve.

3. Lehota 90 kalendárnych dní uvedená v odseku 1 nezahŕňa:

a) lehoty na doručenie písomností;

b) akékoľvek omeškanie spôsobené veriteľom, ako napr. lehoty na vykonanie opráv v podaní.

4. Tento článok sa nedotýka ustanovení Bruselského dohovoru o súdnej právomoci a vykonávaní rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [3].“

3 — Konsolidované znenie v Ú. v. ES C 27, 1998, s. 3.

12. V článku 6 ods. 2 smernice 2000/35 je stanovené:

„Členské štáty môžu zachovať alebo uviesť do účinnosti ustanovenia, ktoré sú pre veriteľov výhodnejšie ako ustanovenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou.“

B — *Talianske právo*

13. Smernica 2000/35 bola do talianskeho práva prebratá legislatívnym dekrétom č. 231 z 9. októbra 2002 (ďalej len „legislatívny dekrét č. 231/2002“). [4] Článok 5 smernice 2000/35 bol prebratý článkom 9 legislatívneho dekrétu č. 231/2002, ktorý zmenil viacero ustanovení talianskeho občianskeho súdneho poriadku [5] s cieľom urýchliť získanie exekučného titulu na vymáhanie nesporných pohľadávok.

4 — Decreto Legislativo 9 ottobre 2002, č. 231, GURI č. 249 z 23. októbra 2002. Pozri v právnej náuke napríklad KINDLER, P.: Umsetzung der EG-Zahlungsverzugsrichtlinie In Italien. In: *Recht der Internationalen Wirtschaft*. 2003, č. 4, s. 241.

5 — Codice di procedura civile, GURI č. 253 z 28. októbra 1940 v znení zmien a doplnení.

14. Z uznesenia vnútroštátneho súdu vyplýva, že konanie o získaní exekučného titulu podľa článku 641 občianskeho súdneho poriadku prebieha v Taliansku takto: po podaní žiadosti prijme súd v lehote tridsiatich dní uznesenie, ktorým uloží dlžníkovi, aby zaplatil dlh. Oznámenie tohto uznesenia sa uskutoční v lehote približne desiatich dní. V uznesení je uvedené, že dlžník musí zaplatiť dlh v lehote štyridsiatich dní alebo v tejto lehote podať námietky. Ak v tejto lehote nepodá dlžník námietky alebo nezaplatí dlh, získa veriteľ po uplynutí tejto lehoty exekučný titul na nútený výkon dlžnej pohľadávky. Veriteľ musí predložiť dlžníkovi exekučný titul, keď žiada nútený výkon na základe tohto titulu.

15. Zákonný dekrét č. 669 z 31. decembra 1996 [6] (ďalej len „zákonný dekrét č. 669/1996“), ktorý bol zmenený a doplnený zákonom č. 30 z 28. februára 1997 [7] a článkom 147 zákona č. 388 z 23. decembra 2000 [8] (ďalej len „zákon č. 388/2000“), obsahuje osobitné ustanovenia o nútenom výkone proti verejnej správe. Článok 147 zákona č. 388/2000 upravil lehotu na odklad výkonu rozhodnutia zo 60 na 120 dní. Článok 14 zákonného dekrétu č. 669/1996 v znení článku 147 zákona č. 388/2000 stanovuje:

„Správne orgány štátu a neziskové verejné inštitúcie ukončia konania týkajúce sa výkonu vykonateľných súdnych rozhodnutí a rozhodcovských nálezov, ktoré obsahujú povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, v lehote 120 dní od oznámenia exekučného titulu. Pred uplynutím tejto lehoty nemôže veriteľ pristúpiť k nútenému výkonu ani k oznámeniu platobného rozkazu.“

III — Skutkový stav, konanie vo veci samej a prejudiciálna otázka

16. Veriteľ, Caffaro, začal pred Tribunale ordinario di Roma konanie o nútenom výkone proti dlžníkovi USL v súvislosti s nespornou pohľadávkou, ktorá vznikla v rámci obchodnej transakcie. V konaní pred vnútroštátnym súdom získal veriteľ exekučný titul podľa legislatívneho dekrétu č. 231/2002, ktorým bola prebratá

6 — Decreto-Legge 31 dicembre 1996, č. 669, GURI č. 305 z 31. decembra 1996.

7 — Legge 28 febbraio 1997, č. 30, GURI č. 50 z 1. marca 1997.

8 — Legge 23 dicembre 2000, č. 388, GURI č. 302 z 29. decembra 2000 — riadna príloha č. 219.

smernica 2000/35 do talianskeho práva. Dňa 6. decembra 2004 bol dlžníkovi oznámený exekučný titul. Vzhľadom na to, že výkon rozhodnutia bol uskutočnený prikázaním peňažných prostriedkov dlžníka, ktoré mal v Banca di Roma, exekučný titul bol v tento deň oznámený aj banke. Zablokovanie bolo uskutočnené na žiadosť dlžníka 4. apríla 2005; dlžníkovi a Banca di Roma bolo v tento deň doručené predvolanie k súdu.

17. Pojednávanie v rámci konania o nútenom výkone, na ktoré bol pozvaný veriteľ, dlžník a Banca di Roma, v ktorej mal dlžník svoje peňažné prostriedky, bolo určené na 13. júna 2006. V priebehu pojednávania Banca di Roma potvrdila, že dlžník má v nej uložené svoje peňažné prostriedky a že bolo uskutočnené zablokovanie. V priebehu tohto pojednávania odvolací súd zistil, že zablokovanie bolo uskutočnené pred uplynutím lehoty 120 dní od oznámenia exekučného titulu, ktorá musí uplynúť pred začiatkom núteného výkonu proti verejnej správe. Konštatoval, že v tomto prípade a v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou môže byť zablokovanie vyhlásené za neplatné.

18. Vnútroštátny súd si preto položil otázku, či vnútroštátne právne predpisy, na základe ktorých môže byť vykonaný nútený výkon proti verejnej správe až po uplynutí lehoty 120 dní od oznámenia exekučného titulu proti verejnej správe, je v súlade so smernicou 2000/35. Za týchto okolností rozhodol vnútroštátny súd uznesením z 21. mája 2007 prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku. Otázka vnútroštátneho súdu nie je určite úplne jasne formulovaná, ale s ohľadom na všetky údaje tohto súdu je možné vyjadriť túto otázku takto:

„Má sa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách vykladať v tom zmysle, že odporuje vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava uvedená v článku 14 zákonného dekrétu č. 669/1996, podľa ktorého veriteľ, ktorý má exekučný titul vzťahujúci sa k nespornej platbe, ktorú mu má zaplatiť verejná správa v súvislosti s obchodnou transakciou, nemôže voči uvedenej verejnej správe žiadať nútený výkon pred uplynutím lehoty 120 dní od oznámenia exekučného titulu tejto verejnej správe?“

IV — Konanie pred Súdnym dvorom

19. Uznesenie vnútroštátneho súdu bolo Súdnemu dvoru doručené 4. júna 2007. V rámci písomnej časti konania

predložili pripomienky Caffaro, talianska vláda a Komisia. V priebehu pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 13. marca 2008, poskytli Caffaro, talianska vláda a Komisia ústne informácie a odpovedali na otázky Súdneho dvora.

V — Tvrdenia účastníkov konania

20. *Caffaro* sa domnieva, že sporná vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej môže exekúcia proti verejnej správe začať až po uplynutí lehoty 120 dní od oznámenia exekučného titulu tejto verejnej správe, je v rozpore so smernicou 2000/35. Caffaro tvrdí, že lehota 90 dní na získanie exekučného titulu, ktorá je stanovená v článku 5 smernice 2000/35, tým stráca svoj zmysel. Zdôrazňuje, že podľa článku 1 sa smernica uplatňuje „na všetky platby uskutočnené ako odplata za obchodné transakcie“, a to — tak ako vyplýva z jej odôvodnenia č. 22 — na „všetky obchodné transakcie bez ohľadu na to, či sa uskutočňujú medzi súkromnými alebo verejnoprávnymi podnikmi, alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej správy s ohľadom na to, že orgány verejnej správy vykonávajú značný objem platieb voči podnikateľskému sektoru.“ Vzhľadom na to, že sporná vnútroštátna právna úprava zaobchádza rozdielne so súkromnými a verejnými subjektmi, je podľa Caffaro v rozpore so znením a duchom smernice 2000/35.

21. *Talianska vláda* zdôrazňuje, že smernica 2000/35 nestanovuje lehotu, v ktorej treba vymáhať dlh uvedený v exekučnom titule a že uplatnenie smernice na samotnú exekúciu je v rozpore nielen s jej znením, ale aj s jej duchom. Z článku 5 a odôvodnenia č. 23 smernice 2000/35 vyplýva, že smernica sa týka len získania exekučného titulu, ale netýka sa neskoršej fázy núteného výkonu. Z definície exekučného titulu uvedenej v článku 2 nie je ani možné odvodiť, že veriteľ musí mať možnosť vymáhať svoju pohľadávku okamžite po získaní exekučného titulu. Podľa talianskej vlády môže zákaz núteného výkonu proti verejnej správe pred uplynutím lehoty 120 dní od oznámenia exekučného titulu predstavovať odklad núteného výkonu v zmysle odôvodnenia č. 15 smernice. Talianska vláda tiež tvrdí, že ak sa smernica v tomto konkrétnom prípade uplatňuje, nie je v rozpore s vnútroštátnou právnou úpravou dotknutou v konaní vo veci samej. Táto úprava je podľa talianskej vlády prípustná z naliehavých dôvodov verejného záujmu, pretože predmetom odkladu núteného výkonu voči verejnej správe je len zaistenie dostatočného času na získanie peňažných prostriedkov na zaplatenie dlhu tak, aby nebola núteným výkonom práca verejnej správy narušená.

22. *Komisia* najskôr skúma prípustnosť prejudiciálnej otázky a domnieva sa, že

otázka je prípustná. Podľa nej možno konanie o nútenom výkone považovať za konanie, v ktorom má súd, ktorému bola vec predložená, rozhodnúť spor a vydať súdne rozhodnutie v zmysle článku 234 ES napriek skutočnosti, že toto konanie nie je v zásade určené na zistenie existencie určitých práv, ale že jeho predmetom je naopak výkon už existujúcich práv. V prípade prikázania peňažných prostriedkov dlžníka, ktoré majú v držbe tretie osoby, ukončí súd rozhodujúci o nútenom výkone konanie o nútenom výkone uznesením, umožňujúcim prevod peňažných prostriedkov, ktoré majú v držbe tretie osoby, na veriteľa, ktorý v rámci núteného výkonu požaduje zaplatenie dlhu *(ordinanza di assegnazione del credito)*. Toto uznesenie predstavuje podľa Komisie súdne rozhodnutie. Vnútroštátny súd si musí okrem toho vždy overiť, či boli pri výkone opatrenia o prikázaní dodržané všetky formálne požiadavky. V prípade nezákonnosti môže vyhlásiť zablokovanie za neplatné, čo tiež predstavuje súdne rozhodnutie.

23. Pokiaľ ide o samotnú prejudiciálnu otázku, Komisia sa domnieva, že sporný taliansky právny predpis nie je v súlade so smernicou 2000/35. Táto smernica sa totiž týka všetkých obchodných transakcií súvisiacich s podnikmi alebo štátnymi orgánmi, a preto nemožno zaobchádzať so štátnymi orgánmi priaznivejšie. Komisia sa domnieva, že lehota na získanie exekučného titulu stráca okrem toho svoj zmysel, pokiaľ musí veriteľ čakať na nútený výkon ešte 120 dní po získaní tohto exekučného titulu. Zdôrazňuje, že cieľom smernice je zabezpečiť, aby mohol veriteľ dosiahnuť nútený výkon okamžite po získaní exekučného titulu.

VI — Posúdenie generálnej advokátky

A — *Prípustnosť*

24. Podľa ustálenej judikatúry treba na účely posúdenia toho, či má vnútroštátny orgán povahu súdu v zmysle článku 234 ES, zohľadniť viacero kritérií, akými sú jeho zriadenie zákonom, jeho trvalý charakter, zákonom daná právomoc, uplatňovanie právnych predpisov týmto orgánom [9], ako aj jeho nezávislosť a nestrannosť. [10] Okrem toho o súd v zmysle článku 234 ES ide len vtedy, ak konanie pre ním prebieha a ak má vnútroštátny súd rozhodnúť v rámci konania, ktoré

9 — Pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. júna 1966, Vaassen-Göbbels, 61/65, Zb. s. 377; zo 17. septembra 1997, Dorsch Consult, C-54/96, Zb. s. I-4961, bod 23, a z 19. septembra 2006, Wilson, C-506/04, Zb. s. I-8613, bod 48.

10 — Pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. júna 1987, Pretore di Salò/X, 14/86, Zb. s. 2545, bod 7; z 21. apríla 1988, Pardini, 338/85, Zb. s. 2041, bod 9; z 29. novembra 2001, De Coster, C-17/00, Zb. s. I-9445, bod 17, a Wilson, už citovaný.

sa má ukončiť rozhodnutím, ktoré má súdny charakter alebo ide o konečné rozhodnutie v spore. [11] Otázka, ktorá sa v prejednávanej veci v súvislosti s prípustnosťou kladie je, či je možné sa domnievať, že vnútroštátny súd v tejto veci rozhoduje v konaní, v ktorom má byť prijatím rozhodnutia súdneho charakteru vydané konečné rozhodnutie v spore.

25. V prejednávanej veci sa nútený výkon uskutočnil na základe exekučného príkazu vydaného v rámci osobitného skráteného konania o nútenom výkone *(procedimento di ingiunzione).* [12] Z judikatúry Súdneho dvora jasne vyplýva, že pokiaľ je prejudiciálna otázka položená v rámci takého konania, akým je konanie vo veci samej, je takáto otázka prípustná. [13] Súdny dvor tiež vo svojej judikatúre zdôraznil, že pokiaľ ide o definíciu súdu v zmysle článku 234 ES, nie je nevyhnutné, aby malo konanie, ktoré pred ním prebieha, kontradiktórnu povahu. [14] Vnútroštátny súd môže predložiť prejudiciálnu otázku bez ohľadu na štádium, v ktorom sa nachádza konanie, ktoré pred ním prebieha. [15]

26. Preto je prejudiciálna otázka prípustná.

B — *Posúdenie prejudiciálnej otázky*

27. Vnútroštátny súd sa v prejednávanej veci pýta, či smernici 2000/35 odporuje vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej sa nútený výkon nesporných pohľadávok proti verejnej správe môže uskutočniť až po uplynutí 120 dní od oznámenia exekučného titulu tejto správe. Článok 5 ods. 1 smernice 2000/35

11 — Uznesenie z 5. marca 1986, Greis Unterweger, 318/85, Zb. s. 955, bod 4; rozsudky z 19. októbra 1995, Job Centre, C-111/94, Zb. s. I-3361, bod 9; z 12. novembra 1998, Victoria Film, C-134/97, Zb. s. I-7023, bod 14, a z 30. novembra 2000, Österreichischer Gewerkschaftsbund, C-195/98, Zb. s. I-10497, bod 25.

12 — Procedimento di ingiunzione upravujú články 633 až 656 talianskeho občianskeho súdneho poriadku (Codice di procedura civile, GURI č. 253 z 28. októbra 1940 v znení zmien a doplnení). Pokiaľ ide o toto konanie, pozri konkrétnejšie FRANCO, G.: *Guida al procedimento di ingiunzione*. 3. vydanie. Milano: Giuffrè Editore, 2001.

13 — Rozsudky z 21. februára 1974, Birra Dreher, 162/73, Zb. s. 201, bod 3; z 28. júna 1978, Simmenthal, 70/77, Zb. s. 1453, bod 9; z 9. novembra 1983, San Giorgio, 199/82, Zb. s. 3595, bod 8; z 15. decembra 1993, Ligur Carni a i., C-277/91, C-318/91 a C-319/91, Zb. s. I-6621, bod 16; z 3. marca 1994, Eurico Italia a i., C-332/92, C-333/92 a C-335/92, Zb. s. I-711, bod 11, a zo 17. mája 1994, Corsica Ferries, C-18/93, Zb. s. I-1783, bod 12.

14 — Rozsudky Eurico Italia a i. a Corsica Ferries, už citované, a z 19. októbra 1995, Job Centre, C-111/94, Zb. s. I-3361, bod 9. Pozri v právnej náuke napríklad WEGENER, B.: In: CALLIES, C., RUFFERT, M. (ed.): *EUV/EGV. Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtecharta. Kommentar*. 3. vydanie. München: Beck, 2007, komentár k článku 234 ES, s. 2062, poznámka 52.

15 — Rozsudky zo 14. decembra 1971, Politi, 43/71, Zb. s. 1039, bod 5; Birra Dreher, už citovaný; Simmenthal, už citovaný, body 8 a 9, a San Giorgio, už citovaný. Pozri v právnej náuke GAITANIDES, C.: In: von der GROEBEN, H., SCHWARZE, J. (ed.): *Kommentar zum Vertrag über die Europäische Union und zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft*. 6. vydanie. Baden-Baden: Nomos, 2003, 4. zväzok, komentár k článku 234 ES, s. 1405, bod 53.

stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby exekučný titul na nespornú pohľadávku bolo možné získať spravidla do 90 dní od podania žaloby. Tento článok teda stanovuje lehotu na získanie exekučného titulu, ale neobsahuje ustanovenia týkajúce sa fázy nasledujúcej po získaní tohto titulu. Je teda možné položiť si otázku, či fáza, ktorá nasleduje po získaní exekučného titulu, patrí do právomoci Spoločenstva. Vo svojej analýze najprv uvediem rozdelenie právomocí medzi Spoločenstvo a členské štáty v rámci smernice 2000/35 a potom pristúpim k výkladu ustanovení tejto smernice.

1. Rozdelenie právomocí medzi Spoločenstvo a členské štáty v rámci smernice 2000/35

28. Smernica neharmonizuje všetky pravidlá vzťahujúce sa na oneskorené platby v obchodných transakciách, pretože upravuje len niektoré osobitné pravidlá zamerané na boj proti týmto omeškaniam, a to úroky v prípade oneskorenej platby (článok 3), výhradu vlastníctva (článok 4) a postupy vymáhania nesporných pohľadávok (článok 5).[16] Smernica preto predstavuje minimálnu harmonizáciu[17] v oblasti boja proti oneskoreným platbám a vo viacerých ustanoveniach odkazuje na uplatnenie ustanovení vnútroštátneho práva.

29. Smernica 2000/35 harmonizuje systém predchádzania oneskoreným platbám len sčasti, pretože Spoločenstvo nemá právomoc v oblastiach, ktoré smernica neharmonizuje. V tejto súvislosti je v odôvodnení č. 12 uvedené, že smernica nejde nad rámec toho, čo je potrebné na zlepšenie fungovania vnútorného trhu, a že v priebehu jej prijatia bola dodržaná zásada subsidiarity. Je teda dôležité, aby výklad smernice neprekračoval medze právomocí Spoločenstva.

30. Súdny dvor už vo svojej judikatúre vytýčil hranice právomocí Spoločenstva v oblastiach upravených touto smernicou. Súdny dvor tak napríklad rozhodol vo veci Komisia/

16 — Pozri rozsudok z 26. októbra 2006, Komisia/Taliansko, C-302/05, Zb. s. I-10597, bod 23.

17 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 24; návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Maduro 18. októbra 2007 vo veci Telecom/Deutsche Telekom (rozsudok z 3. apríla 2008, C-306/06, Zb. s. I-1923), bod 35, a rozsudok v tejto veci, bod 21. V právnej náuke pozri MENGOZZI, P.: *I ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali. L'interpretazione delle norme nazionali di attuazione delle direttive comunitarie*. Padova: Cedam, 2007, s. 1 až 4.

Taliansko [18], v spojení s článkom 4 ods. 1 smernice, ktorý upravuje výhradu vlastníctva, že tento článok upravuje len možnosť predávajúceho a kupujúceho výslovne sa dohodnúť na doložke o výhrade vlastníctva pred dodaním tovaru a na druhej strane možnosť predávajúceho ponechať si vlastnícke právo k tovaru až do úplného zaplatenia [19], ale neupravuje otázku, či treba potvrdiť doložku o výhrade vlastníctva na každej faktúre týkajúcej sa neskorších dodávok, ktorá má určitý dátum. [20] Vo veci QDQ Media [21] Súdny dvor rozhodol, že z toho dôvodu, že smernica 2000/35 nemá horizontálny účinok, nemôže sama osebe predstavovať základ povinnosti započítať náklady na právne zastúpenie do nákladov veriteľa na súdne konanie na účely zaplatenia dlhu, pokiaľ nie je táto povinnosť stanovená vo vnútroštátnom práve. Generálny advokát Maduro vo veci Telecom/Deutsche Telekom [22] obhajoval naopak názor, že vzhľadom na článok 3 ods. 1 písm. c) bod ii) smernice 2000/35, ktorá upravuje právo veriteľa na úroky z omeškania, problém vymedzenia právomocí nevzniká, pretože tento článok neobsahuje žiaden odkaz na právny poriadok členských štátov. [23]

31. Preto je článok 5 ods. 1 smernice 2000/3, ktorý je kľúčovým ustanovením, ktoré musí Súdny dvor v prejednávanej veci vyložiť, dôležitý z hľadiska rozdelenia právomocí medzi Spoločenstvo a členské štáty. Už vývoj tohto článku poukazuje na jeho význam pre otázku vymedzenia právomocí. V prvom návrhu smernice 2000/35 [24] článok 5 stanovil, že členské štáty „zavedú skrátené konanie vymáhania pohľadávok z nesporných dlhov“. [25] V rámci spolurozhodovacieho postupu Rada konštatovala, že Spoločenstvo nemá právomoc na to, aby mohlo požadovať od členských štátov zavedenie nového postupu vymáhania nesporných pohľadávok. [26] Keďže toto ustanovenie malo v každom prípade zásadný význam, pokiaľ ide o boj proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách, požiadala Rada

18 — Rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný.

19 — Tamže, bod 29.

20 — Tamže, bod 31. Pozri v právnej náuke napríklad MONTFORT, C.: Opposabilité de la clause de réserve et propriété. In: *Revue Lamy droit des affaires*. 2007, č. 14, s. 59.

21 — Rozsudok z 10. marca 2005, QDQ Media, C-235/03, Zb. s. I-1937.

22 — Návrhy vo veci Telecom/Deutsche Telekom, už citované.

23 — Tamže, bod 35. Súdny dvor v rozsudku v tejto veci nezdôrazňuje výslovne tento problém; iba v bode 21 uvádza, že smernica 2000/35 nepredstavuje úplnú harmonizáciu pravidiel týkajúcich sa oneskorených platieb v obchodných transakciách.

24 — Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady týkajúci sa boja proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách, KOM(1998) 126 v konečnom znení (Ú. v. ES C 168, s. 13). Rovnaké znenie článku 5 je zachované tiež v zmenenom návrhu smernice KOM(1998) 615 v konečnom znení (Ú. v. ES C 374, s. 4).

25 — Pozri v právnej náuke napríklad KNAPP, A.: Das Problem der bewußten Zahlungsverzögerung im inländischen und EU-weiten Handelsverkehr. In: *RabelsZ*. 1999, č. 63, s. 327.

26 — Spoločná pozícia (ES) č. 36/1999 z 29. júla 1999 prijatá Radou, ktorá rozhodla v súlade s postupom uvedeným v článku 251 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva s ohľadom na prijatie smernice Európskeho parlamentu a Rady o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách [Ú. v. ES C 284, 1999, s. 1, bod v) odôvodnenia]. V právnej náuke o spoločnej pozícii pozri LARDEUX, G.: La lutte contre le retard de paiement dans les transactions commerciales: position commune du Conseil n°36/1999 du 29 juillet 1999 en vue de l'adoption d'une directive concernant la lutte contre le retard de paiement dans les transactions commerciales. In: *La semaine juridique. Entreprise et affaires*. 2000, č. 35, s. 1318.

o jeho zmenu a doplnenie v tom zmysle, že členské štáty už nemusia zaviesť nové postupy vymáhania nesporných pohľadávok, ale musia skôr zaistiť v rámci už existujúcich postupov, aby mohol veriteľ obvykle získať exekučný titul v lehote 90 dní od podania žaloby. [27]

32. Smernica 2000/35 je súčasťou noriem Spoločenstva, ktoré majú vplyv na konania o nútenom výkone v členských štátoch. [28] Na úrovni Spoločenstva už bolo prijatých niekoľko ustanovení s takýmto vplyvom: nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [29], nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky [30] a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze. [31] Uvedené nariadenia majú dosah výhradne na cezhraničné konania o nútenom výkone [32], ale nie na situáciu, akou je situácia v konaní vo veci samej, keď sa nútený výkon vykonáva vnútri jediného členského štátu. Uvedené nariadenia boli prijaté na základe článku 61 písm. c) ES [33], ktorý umožňuje prijatie opatrenia v oblasti súdnej spolupráce na základe článku 65 ES; tento článok umožňuje len prijatie opatrenia v oblasti súdnej spolupráce, ktorá má cezhraničné účinky. Situácia je však v prejednávanej veci odlišná, pretože tu ide o otázku vymedzenia právomoci medzi Spoločenstvom a členskými štátmi, pokiaľ ide o konania o nútenom výkone, ktoré prebiehajú v rámci jedného členského štátu.

33. Je potrebné jednak pochopiť tendenciu členských štátov ponechať si vo svojej

27 — Uvedená spoločná pozícia Rady č. 36/1999, bod v) odôvodnenia.

28 — Prvý krok v tejto oblasti bol podniknutý prijatím Bruselského dohovoru o súdnej právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach z 27. septembra 1968 (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32). Tento dohovor je prvým právnym aktom členských štátov Spoločenstva, ktorý upravuje kompetenčné spory medzi súdmi členských štátov a výkon súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach. Po nadobudnutí účinnosti Amsterdamskej zmluvy, ktorá zverila Spoločenstvu nové právomoci v oblasti súdnej spolupráce v občianskych veciach, prijala Rada nariadenie (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42). Toto nariadenie nahradilo Bruselský dohovor pre všetky členské štáty Spoločenstva s výnimkou Dánska. Pozri, pokiaľ ide o právomoc Spoločenstva v tejto oblasti, napríklad HEß, B.: Die „Europäisierung" des internationalen Zivilprozessrechts durch den Amsterdamer Vertrag — Chancen und Gefahren. In: *Neue Juristische Wochenschrift*. 2000, č. 1, s. 23.

29 — Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001, už citované.

30 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky (Ú. v. EÚ L 143, s. 15; Mim. vyd. 19/007, s. 38).

31 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze (Ú. v. EÚ L 399, s. 1).

32 — MICKLITZ, H.-W. a ROTT, P.: Vergemeinschaftung des EuGVÜ in der Verordnung (EG) Nr. 44/2001. In: *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*. 2002, č. 1, s. 15, uvádza, že nariadenie č. 44/2001 upravuje uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných rozhodnutiach medzi členskými štátmi. STADLER, A.: From the Brussels Convention to Regulation 44/2001: Cornerstones of a European law of civil procedure. In: *Common Market Law Review*. 2005, č. 6, s. 1637, uvádza, že nariadenie č. 44/2001 upravuje uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach medzi členskými štátmi. RIJAVEC, V.: Postopek potrditve Evropskega izvršilnega naslova. In: *Podjetje in delo*. 2007, č. 5, s. 791, uvádza, že nariadenie č. 805/2004 o exekučnom titule predstavuje zmenu v systéme nútených výkonu na základe cudzích súdnych rozhodnutí. SUJECKI, B.: Das Europäische Mahnverfahren. In: *Neue Juristische Wochenschrift*. 2007, č. 23, s. 1622, zdôrazňuje, že vďaka postupu zavedenému nariadením č. 1896/2006 je vymáhanie nesporných cezhraničných pohľadávok zjednodušené a urýchlené.

33 — V nariadení č. 44/2001 je popri článku 61 písm. c) právnym základom tiež článok 67 ods. 1 ES, v nariadení č. 805/2004 je právnym základom článok 67 ods. 5 ES.

právomoci časť konaní o nútenom výkone, ktoré sa týkajú iba núteného výkonu na ich území. Konanie o nútenom výkone predstavuje vyvážený systém, v ktorom zmena určitej časti konania ovplyvňuje ostatné časti tohto konania. Členské štáty však okrem toho musia, ako vysvetlím v ďalšej analýze, pri vykonávaní svojich právomocí v tejto oblasti dodržiavať právo Spoločenstva.

2. Výklad smernice 2000/35

34. Ako už bolo uvedené, článok 5 ods. 1 smernice 2000/35 stanovuje, že exekučný titul na vymáhanie nesporných pohľadávok je vo všeobecnosti získaný v lehote 90 dní od podania žaloby. Pokiaľ by sa tento článok vykladal striktným jazykovým výkladom, vzťahovala by sa právomoc Spoločenstva na fázu získania exekučného titulu, zatiaľ čo nasledujúca fáza by spadala do právomoci členských štátov. [34] Domnievam sa však, že smernici 2000/35 odporuje talianska vnútroštátna úprava, ktorá stanovuje odklad núteného výkonu voči verejnej správe o 120 dní po získaní exekučného titulu. [35] V danom prípade musíme v podstate zohľadniť v prvom rade cieľ smernice a teleologický výklad bude teda mať rozhodujúci význam, pokiaľ ide o odpoveď na otázku položenú vnútroštátnym súdom. [36] Smernicu treba vykladať spôsobom, ktorý zaistí jej potrebný účinok. [37]

34 — Tento názor potvrdzuje štúdia *Review of the effectiveness of European Community legislation in combating late payments* (najmä s. 61, 170), ktorú pre Komisiu v roku 2006 vypracovala advokátska kancelária Demolin, Brulard, Barthelemy, Hoche pod vedením Jeana Alberta a ktorá je k dispozícii na adrese http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/late_payments/doc/finalreport_en.pdf.

35 — Keďže odpoveď na položenú otázku nie je úplne jednoznačná, je možné označiť túto vec z pohľadu teórie práva za „ťažkú vec“ (hard case), v protiklade k „ľahkej veci“ (clear case). Pozri v tomto zmysle HART, H. L. A.: *The Concept of Law* (s dodatkom vydaným Penelope A. Bulloch a Josephom Razom). 2. vydanie. Oxford: Clarendon Press, 1994, s. 307, ktorý zdôrazňuje, že sudcovia majú v takýchto prípadoch priestor pre voľnú úvahu, na základe ktorého vykonávajú právo. Okrem toho pozri DWORKIN, R.: Hard Cases. In: *Harvard Law Review*. 1975, let. 88, s. 1075. Pozri tiež ALEXY, R.: *A Theory of Legal Argumentation. The Theory of Rational Discourse as Theory of Legal Justification.* Oxford: Clarendon Press, 1989, s. 8, ktorý tiež relativizuje pojem „jasný prípad“, lebo jeho stupeň jasnosti je len zdanlivý, pretože je vždy možné nájsť argumenty proti rozhodnutiu v danom prípade.

36 — Pozri napríklad návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Maduro 18. júla 2007 vo veci Švédsko/Komisia (rozsudok z 18. decembra 2007, C-64/05 P, Zb. s. I-11389), v ktorej má teleologický a systematický výklad prednosť pred doslovným výkladom, ktorý nedával jasnú odpoveď. Pozri napríklad tiež DELNOY, P.: *Élements de méthodologie juridique*. 2. vydanie. Brusel: Larcier, 2006, s. 93, ktorý zdôrazňuje, že taktiež treba vykladať jasný text, pokiaľ je možné sa domnievať, že len doslovný výklad nestačí na správne pochopenie textu. PECHSTEIN, M. a DRECHSLER, C.: In: REISENHUBER, K. (ed.): *Europäische Methodenlehre. Handbuch für Ausbildung und Praxis*. Berlin: De Gruyter Recht, 2006, s. 171, zdôrazňuje, že Súdny dvor často používa teleologický výklad hlavne na zaistenie dosiahnutia cieľov práva Spoločenstva. Podobne REINSENHUBER, K.: In: REISENHUBER, K. (ed.): *Europäische Methodenlehre. Handbuch für Ausbildung und Praxis*. Berlin: De Gruyter Recht, 2006, s. 261, zdôrazňuje, že vo výklade práva Spoločenstva má teleologický výklad rozhodujúci význam. Pozri napríklad v súvislosti s výkladom smerníc SCHMIDT-KESSEL, M.: In: REISENHUBER, K. (ed.): *Europäische Methodenlehre. Handbuch für Ausbildung und Praxis*. Berlin: De Gruyter Recht, 2006, s. 404, 405.

37 — Pozri v právnej náuke k otázke *potrebného účinku* ako k zásade výkladu PECHSTEIN, M., DRECHSLER, C.: In: REISENHUBER, K. (ed.): *Europäische Methodenlehre. Handbuch für Ausbildung und Praxis*. Berlin: De Gruyter Recht, 2006, s. 172; OPPERMANN, T.: *Europarecht*. 3. vydanie. München: Beck, 2005, s. 160, body 69 a 70.

35. Cieľom smernice 2000/35 je predchádzať oneskoreným platbám v obchodných transakciách a odstrániť tak prekážky správneho fungovania vnútorného trhu vyplývajúce z týchto oneskorených platieb.[38] V tomto kontexte odôvodnenie č. 5 smernice 2000/35 stanovuje, že oneskorené platby predstavujú čím ďalej tým vážnejšiu prekážku úspechu jednotného trhu. V odôvodnení č. 9 a č. 10 je tiež zdôraznené, že obchodné vzťahy medzi členskými štátmi sú podstatne obmedzené v dôsledku rozdielov medzi pravidlami pre platby a skutočnou praxou v členských štátoch.[39] Lehota 90 dní na získanie exekučného titulu na vymáhanie nesporných pohľadávok stanovená v článku 5 ods. 1 smernice 2000/35 je jedným z nástrojov, ktoré slúžia na predchádzanie oneskoreným platbám.

36. Smernica 2000/35 má za cieľ chrániť predovšetkým malé a stredné podniky pred oneskorenými platbami. V odôvodnení č. 7 smernice 2000/35 je preto uvedené, že „podniky, a to najmä malé a stredné, sú… výrazne správne a finančne zaťažované“ v dôsledku oneskorených platieb a že ide o „hlavn[ú] príčin[u] platobnej neschopnosti, ktorá ohrozuje samotnú existenciu podnikov“. Tieto podniky, ktoré majú rozhodujúci význam pre hospodársky rozvoj

38 — Pozri v právnej náuke napríklad HÄNLEIN, A.: Die Richtlinie 2000/35/EG zur Bekämpfung von Zahlungsverzug im Geschäftsverkehr und ihre Umsetzung in Deutschland. In: *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*. 2000, č. 22, s. 680; SCHULTE-BRAUCKS, R.: Zahlungsverzug in der Europäischen Union. In: *Neue Juristische Wochenschrift*. 2001, č. 2, s. 104; SCHULTE-BRAUCKS, R., ONGENA, S.: The Late Payment Directive — a Step towards an emerging European Private Law? In: *European Review of Private Law*. 2003, č. 4, s. 524; MILO, J. M.: Combating Late Payment in Business Transactions: How a New European Directive Has Failed to Set a Substantial Minimum Standard Regarding National Provisions on Retention of Title. In: *European Review of Private Law*. 2003, č. 3, s. 380. Pokiaľ ide o smernicu 2000/35, pozri tiež PANDOLFINI, V.: *La nuova normativa sui ritardi di pagamento nelle transazioni commerziali. Commento al D.Lgs. 9 ottobre 2002, n. 231 Attuazione della direttiva 2000/35/CE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali.* Milano: Giuffrè Editore, 2003, s. 1 až 3.

39 — Na účely dosiahnutia tohto cieľa bola smernica prijatá na základe článku 95 ES, ktorý môže byť právnym základom predpisov Spoločenstva len vtedy, ak je ich cieľom účinne prispievať k vytváraniu a zlepšovaniu podmienok fungovania vnútorného trhu a odstraňovaniu prekážok voľného pohybu tovaru alebo služieb, alebo zabráneniu narušenia hospodárskej súťaže. Na tomto základe nemožno prijať normy, ktoré majú len vedľajší účinok na zlepšenie fungovania vnútorného trhu. Pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. decembra 2002, British American Tobacco (Investments) a Imperial Tobacco, C-491/01, Zb. s. I-11453, body 59 a 60; zo 6. decembra 2005, Spojené kráľovstvo/Parlament a Rada, C-66/04, Zb. s. I-10553, body 59 a 64, a z 12. decembra 2006, Nemecko/Parlament a Rada, C-380/03, Zb. s. I-11573, bod 37. Pozri tiež moje návrhy z 15. novembra 2007 vo veci Quelle (rozsudok zo 17. apríla 2008, C-404/06, Zb. s. I-2685, bod 54). Pozri v právnej náuke napríklad KAHL, W.: In: CALLIES, C., RUFFERT, M. (ed.): *EUV/EGV. Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtecharta. Kommentar*. 3. vydanie. München: Beck, 2007, komentár k článku 95, s. 1262; PIPKORN, J., BARDENHEWER-RATING, A., TASCHNER, H. C.: In: von der GROEBEN, H., SCHWARZE, J. (ed.): *Kommentar zum Vertrag über die Europäische Union und zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft*. 6. vydanie. Baden-Baden: Nomos, 2003, 2. zväzok, komentár k článku 95, s. 1405, bod 7.

Spoločenstva [40] sú najviac dotknuté oneskorenými platbami, pretože nemajú dostatočné peňažné prostriedky, aby sa v takýchto prípadoch dlhodobo financovali. Malé a stredné podniky sa financujú predovšetkým z krátkodobých úverov a tieto podniky často neodolajú tlaku oneskorených platieb, čo je dôvod, prečo musia často vyhlásiť konkurz. [41]

37. Cieľom smernice 2000/35 je predchádzať oneskoreným platbám vo všetkých obchodných transakciách, teda aj v transakciách, kde sú dlžníkom orgány verejnej správy. To znamená, že jej cieľom je zabrániť tiež oneskoreným platbám v rámci verejného obstarávania, o čom svedčí odôvodnenie č. 4 tejto smernice. [42] V tomto kontexte smernica používa pojem „verejný orgán", ktorý vykladá extenzívne; v článku 2 ods. 1 kladie „verejný orgán" na roveň „subjekt[u] podľa definície v smerniciach o verejnom obstarávaní" [43]. Zo štúdie Komisie o účinnosti právnej úpravy Spoločenstva v oblasti oneskorených platieb [44] vyplýva, že vlády sú v skutočnosti v mnohých členských štátoch najhoršími platiteľmi. [45] Skorá platba verejných orgánov má teda veľký význam pre riadne fungovanie systému verejného obstarávania a v dôsledku toho pre fungovanie spoločného trhu.

38. Sporná talianska právna úprava stanovuje, že exekučný titul proti orgánu verejnej správy, ktorý bol platne získaný v súlade so smernicou 2000/35 v lehote 90 dní, nemožno vykonať ešte 120 dní od oznámenia tohto exekučného titulu orgánu verejnej správy. Na základe tohto ustanovenia je možné v priebehu tohto obdobia uskutočňovať kroky nevyhnutné na nútený výkon, ale samotný nútený výkon nemôže začať. V praxi akoby bolo týmto ustanovením stanovené, že veriteľ získa exekučný titul v lehote 120 dní

40 — Táto otázka je zdôraznená napríklad v rozhodnutiach Európskej Rady v Bruseli z 23. a 24. marca 2006, 7775/1/06 REV 1, s. 8, bod 28, ktoré sú k dispozícii na adrese: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/89013.pdf.

41 — Pozri s. 20 štúdie *Review of the effectiveness of European Community legislation in combating late payments*, už citovanej v poznámke pod čiarou 34.

42 — Odôvodnenie č. 4 smernice 2000/35 odkazuje na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru v „Zelenej knihe... o verejnom obstarávaní v Európskej únii: Skúmajúc cestu vpred" (Ú. v. ES C 287, 22.9.1997, s. 92), v ktorom Hospodársky a sociálny výbor uvádza okrem iného problém oneskorených platieb vo verejnom obstarávaní.

43 — Smernica Rady 92/50/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii postupov verejného obstarávania služieb (Ú. v. ES L 209, s. 1; Mim. vyd. 06/001, s. 322); smernica Rady 93/36/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania dodania tovaru (Ú. v. ES L 199, s. 1; Mim. vyd. 06/002, s. 110); smernica Rady 93/37/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania prác (Ú. v. ES L 199, s. 54; Mim. vyd. 06/002, s. 163), a smernica Rady 93/38/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania subjektov pôsobiacich vo vodnom, energetickom, dopravnom a telekomunikačnom sektore (Ú. v. ES L 199, s. 84; Mim. vyd. 06/002, s. 194).

44 — Pozri štúdiu *Review of the effectiveness of European Community legislation in combating late payments*, už citovanú v poznámke pod čiarou 34.

45 — Tamže, s. 208.

od podania žaloby alebo žiadosti na súd alebo iný príslušný orgán. Krátka lehota 90 dní na získanie exekučného titulu stanovená v článku 5 ods. 1 smernice 2000/35 tak stráca svoj zmysel.

39. V tomto smere treba vykladať tiež odôvodnenie č. 15 smernice 2000/35, ktoré okrem iného stanovuje, že táto smernica neupravuje podmienky, za ktorých nútený výkon tohto titulu môže byť zastavený alebo odložený. Talianska vláda tvrdí, že odklad núteného výkonu proti verejnej správe predstavuje odklad núteného výkonu v zmysle odôvodnenia č. 15 smernice 2000/35. S týmto tvrdením nemožno súhlasiť. Rovnako ako v prípade výkladu článku 5 ods. 1 môžem tiež, pokiaľ ide o odôvodnenie č. 15 smernice 2000/35, uviesť, že členské štáty môžu určite podľa svojej úvahy stanoviť podmienky, za ktorých môže byť nútený výkon zastavený alebo odložený, ale tieto podmienky nemôžu stanoviť spôsobom, ktorý by znemožnil účinné uplatnenie ustanovení smernice. Tento výklad v žiadnom prípade neohrozuje všeobecnú právomoc členských štátov stanoviť vo vnútroštátnom práve podmienky zastavenia alebo odloženia núteného výkonu.

40. Článok 5 ods. 1 smernice 2000/35 je súčasťou ustanovení, ktoré odkazujú na uplatnenie vnútroštátnej právnej úpravy. V tomto ohľade môžem uskutočniť porovnanie s článkom 4 ods. 1 smernice, ktorá sa týka otázky výhrady vlastníctva a ktorou sa Súdny dvor zaoberal vo veci Komisia/Taliansko.[46] Vo veci Komisia/Taliansko zveril Súdny dvor vnútroštátnemu právu úpravu otázky, či je potrebné potvrdiť doložku o výhrade vlastníctva na každej faktúre, ktorá sa vzťahuje na neskoršie dodávky a má určitý dátum. S ohľadom na uvedené by bolo asi možné argumentovať, že v danom prípade treba zveriť úpravu otázky vnútroštátnemu právu. Problematiky týchto dvoch vecí sa však podstatne líšia. Talianska právna úprava v už citovanej veci Komisia/Taliansko upravovala len účinok doložky výhrady vlastníctva a stanovila teda jednu z charakteristík tejto doložky. Talianska právna úprava v prejednávanej veci nestanovuje charakteristiky získania exekučného titulu, ale zbavuje krátku lehotu na jeho získanie jej zmyslu.

41. Talianska právna úprava je tiež v rozpore s cieľom smernice 2000/35, pretože uprednostňuje orgány verejnej správy pred podnikmi. Tým predovšetkým znemožňuje účinnú ochranu malých a stredných podnikov a na druhej strane bráni skorým platbám v rámci verejného obstarávania. Talianska vláda potvrdzuje, že zvýhodnené

46 — Pozri rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný v poznámke pod čiarou 16.

zaobchádzanie s orgánmi verejnej správy je odôvodnené naliehavými dôvodmi verejného záujmu, pretože odklad núteného výkonu umožňuje riadne fungovanie verejnej správy. Toto tvrdenie nemôže odôvodniť sporný vnútroštátny predpis. Predĺžením platobnej lehoty si orgány určitým spôsobom požičiavajú peniaze, ktoré im dlžia už od uplynutia doby splatnosti dlhu, od svojich veriteľov. Veritelia, teda podniky, ktorým orgány verejnej správy dlžia peniaze, sa tiež môžu odvolávať na skutočnosť, že z dôvodu oneskorených platieb nemôžu riadne pracovať a nemôžu zaručiť platobnú schopnosť svojej obchodnej činnosti. Skoré prijatie platieb má zásadný význam pre tieto podniky, pretože im v prípade nedostatku hotovosti hrozí konkurz, zatiaľ čo orgány verejnej správy takúto hrozbu nepoznajú. Okrem toho treba zohľadniť skutočnosť, že podľa článku 6 ods. 2 smernice 2000/35 môžu členské štáty zachovať alebo prijať právne predpisy, ktoré sú pre veriteľa výhodnejšie; z toho môžem *a contrario* odvodiť, že ak členský štát prijme opatrenia, ktoré sú výhodnejšie pre dlžníka, tento akt je v rozpore so smernicou.

42. Treba poznamenať, že členské štáty, a to dokonca aj pred uplynutím lehoty na prebratie smernice, nemôžu prijať ustanovenia, ktoré by odporovali cieľu smernice. [47] V tejto súvislosti poznamenávam, že Taliansko predĺžilo pôvodnú lehotu 60 dní na odklad výkonu rozhodnutia na 120 dní, a to 23. decembra 2000, to znamená šesť mesiacov po prijatí smernice 2000/35 [48] a ešte v priebehu lehoty na prebratie, ktorá uplynula 8. augusta 2002 [49]. Je teda možné definovať konanie Talianska ako obchádzanie cieľa smernice, a teda konanie *in fraudem legis agere* [50] . Pri samotnom prebratí smernice sa členským štátom na základe článku 249 ods. 3 ES ponecháva voľba foriem a metód na prebratie, ale smernica je pre ne aj tak záväzná, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Podľa ustálenej judikatúry musia členské štáty prebrať smernicu spôsobom, ktorý zaručí jej *potrebný účinok* [51] a ktorý

47 — Rozsudky z 18. decembra 1997, Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, Zb. s. I-7411, bod 45; z 8. mája 2003, ATRAL, C-14/02, Zb. s. I-4431, bod 58, a z 10. novembra 2005, Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie, C-316/04, Zb. s. I-9759, bod 42. Pozri v právnej náuke LENAERTS, K., Van NUFFEL, P.: *Constitutional Law of the European Union.* 2. vydanie. London: Sweet & Maxwell, 2005, s. 768.

48 — Smernica 2000/35 bola prijatá 29. júna 2000.

49 — Článok 6 ods. 1 smernice 2000/35.

50 — Podľa Digestum de Paulus 1, 3, 29. KRANJC, J.: *Latinski pravni reki, Cankarjeva založba.* Ljubljana: 1998, s. 116, Kranjc cituje Paula, ktorý uvádza, že rozdiel medzi porušením a obchádzaním zákona spočíva v tom, že porušenie je konanie v rozpore so zákonom, zatiaľ čo obchádzanie zákona je konanie, ktoré sa zdá v súlade so zákonom, ale v skutočnosti obchádza jeho zmysel.

51 — Judikatúra týkajúca sa potrebného účinku smerníc je bohatá. Pozri v tejto súvislosti rozsudky z 12. septembra 1996, Gallotti a i., C-58/95, C-75/95, C-112/95, C-119/95, C-123/95, C-135/95, C-140/95, C-141/95, C-154/95 a C-157/95, Zb. s. I-4345, bod 14; zo 14. júla 2005, Komisia/Nemecko, C-386/03, Zb. s. I-6947, bod 28; zo 4. júla 2006, Adeneler a i., C-212/04, Zb. s. I-6057, bod 93; z 13. decembra 2007, United Pan-Europe Communications Belgium a i., C-250/06, Zb. s. I-11135, bod 45, a z 18. decembra 2007, Laval un Partneri, C-341/05, Zb. s. I-11767, bod 80.

zaistí, že pri jej prebratí budú dodržané jej ciele. [52]

43. Hoci je možné dospieť doslovným výkladom článku 5 ods. 1 smernice 2000/35 k záveru, že fáza, ktorá nasleduje po získaní exekučného titulu nepatrí do právomoci Spoločenstva, členské štáty nemôžu vykonávať svoje právomoci spôsobom, ktorý by bol v rozpore s cieľom existujúcej právnej úpravy Spoločenstva. Rozdelenie právomocí medzi Spoločenstvo a členské štáty totiž neznamená, že členské štáty môžu pri výkone ich právomocí prijať ustanovenia, ktoré budú v rozpore s cieľom smernice. Členské štáty musia podľa článku 10 prvého odseku ES prijať „všetky potrebné opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich z... zmluvy alebo z opatrení prijatých orgánmi Spoločenstva“. Členské štáty tiež musia podľa článku 10 druhého odseku ES „nepri[jať] žiadne opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov... zmluvy“. Podobnú požiadavku na dodržiavanie práva Spoločenstva je možné nájsť v oblastiach, ktoré patria do pôsobnosti členských štátov, akými sú napríklad oblasť priamych daní [53], systémov sociálnej ochrany [54] alebo vzdelávania [55].

44. Napokon by som rada zdôraznila, že smernici 2000/35 neodporuje sporný taliansky predpis v plnom rozsahu, ale len v oblasti *ratione materiae* smernice, a teda v situáciách týkajúcich sa nesporných pohľadávok vyplývajúcich z obchod-

52 — Conti v tomto zmysle v spojení so smernicou 2000/35 tvrdí, že pri prebratí smernice treba skutočne zaistiť jej *voluntas legis*. Pozri CONTI, R.: La direttiva 2000/35/CE sui ritardati pagamenti e la legge comunitaria 2001 di delega al Governo per la sua attuazione. In: *Corriere giuridico*. 2002, č. 6, s. 815. Pokiaľ ide o *potrebný účinok*, pozri tiež BARON, F. a iní: Union Européenne 2006-2007. Memento pratique Francis Lefebvre. Levallois: Éditions Francis Lefebvre, 2005, s. 19, bod 85; LENAERTS, K., Van NUFFEL, P.: *Constitutional Law of the European Union*. 2. vydanie. London: Sweet & Maxwell, 2005, s. 531. Dosiahnutie cieľov ustanovení Spoločenstva je pre členské štáty povinnosťou dosiahnuť výsledok. Pozri SCHMIDT, G.: In: von der GROEBEN, H., SCHWARZE, J.: *Kommentar zum Vertrag über die Europäische Union und zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft*. 6. vydanie. Baden-Baden: Nomos, 2003, zväzok 4, komentár k článku 249, s. 786, bod 38.

53 — Oblasť priamych daní nepatrí ako taká do právomoci Spoločenstva, ale členské štáty musia aj tak vykonávať svoje právomoci v súlade s právom Spoločenstva. Pozri napríklad rozsudky zo 14. februára 1995, Schumacker, C-279/93, Zb. s. I-225, bod 21; z 21. novembra 2002, X a Y, C-436/00, Zb. s. I-10829, bod 32, a z 11. marca 2004, de Lasteyrie du Saillant, C-9/02, Zb. s. I-2409, bod 44.

54 — V rozsudku zo 16. mája 2006 vo veci Watts (C-372/04, Zb. s. I-4325, bod 92) Súdny dvor napríklad rozhodol: „Hoci je nepochybné, že právo Spoločenstva nezasahuje do právomoci členských štátov organizovať svoje systémy sociálneho zabezpečenia, a že pokiaľ chýba harmonizácia na úrovni Spoločenstva, je na právnej úprave každého členského štátu, aby stanovila podmienky poskytovania dávok sociálneho zabezpečenia, stále však platí, že pri výkone tejto právomoci musia členské štáty dodržiavať právo Spoločenstva, najmä ustanovenia o slobodnom poskytovaní služieb.“ Pozri tiež rozsudky z 12. júla 2001, Smits a Peerbooms, C-157/99, Zb. s. I-5473, bod 46, a z 13. mája 2003, Müller-Fauré a van Riet, C-385/99, Zb. s. I-4509, bod 17.

55 — V tomto kontexte Súdny dvor potvrdil, že členské štáty sú určite príslušné stanoviť obsah výučby a organizáciu ich vzdelávacích systémov, ale pri vykonávaní týchto právomocí musia dodržiavať právo Spoločenstva. Pozri napríklad rozsudky z 11. septembra 2007, Schwarz a Gootjes-Schwarz, C-76/05, Zb. s. I-6849, bod 70, a z 23. októbra 2007, Morgan, C-11/06 a C-12/06, Zb. s. I-9161, bod 24.

ných transakcií. Smernica sa netýka iných druhov pohľadávok a nemôže tak mať vplyv na talianske právne predpisy. Konštatovanie, že smernici 2000/35 odporuje taká právna úprava, akou je právna úprava vo veci samej, však nedáva Spoločenstvu všeobecnú právomoc upravovať konania o nútenom výkone bez cezhraničného prvku.

VII — Návrh

45. S ohľadom na uvedené úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby rozhodol, že smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách sa má vykladať v tom zmysle, že jej odporujú ustanovenia vnútroštátnej právnej úpravy, akou je právna úprava uvedená v článku 14 zákonného dekrétu č. 669/1996, podľa ktorého veriteľ, ktorý má exekučný titul vzťahujúci sa k nespornej pohľadávke, ktorú mu je dlžná verejná správa v súvislosti s obchodnou transakciou, nemôže voči tejto správe žiadať nútený výkon pred uplynutím lehoty 120 dní od oznámenia exekučného titulu tejto správe.